

Sorumluluklarımız her yerde birdir

İsveç/Stockholm'den Adil Fevzi Bilici: Daru'l harb ne demektir? Türkiye veya Almanya/İsveç daru'l harp midir? Daru'l harp olan ülke ile, olmayan ülkede mükellefiyetlerimiz farklı mı?

İslâmiyet bir yer yüzü dînidir. Hükümleri her yerde geçerlidir. İbadetleri her mekânda yapılır; haramları her ülkede haram; helâlleri her memlekette helâldir.

Dâru'l-harp ve dâru'l-İslâm tabirleri ilk defa müçtehid imamlar döneminde hukukî birer terim olarak ortaya çıkmış ve hukukî bir takım düzenlemeler için kullanılmış tabirlerden ibarettir. Dâru'l-İslâm, ahalisi Müslüman olan ve Müslümanların hâkim oldukları yerlere; dâru'l-harp de İslâm hâkimiyeti altında bulunmayan, gayr-i Müslimlerin yaşadığı bölgelere denmiştir.

Dâru'l-harp ve dâru'l-İslâm mefhumlarının, günümüz Müslümanının pratik hayatını ilgilendirir tek bir meselesi yoktur. Yani bir Müslüman'ın İslâmın emirlerini uygulama, haramlarından kaçınma ve helâllerini tercih etme konusundaki yükümlülüğü Türkiye'de ne ise ABD'de, İngiltere'de, Almanya'da, Avustralya'da ve sair gayr-i Müslim memleketlerde de odur! ABD'nin, İngiltere'nin, Almanya'nın veya Avusturya'nın dâru'l-harp oluşu; bu ülkelerde yaşayan Müslümanların "mükellefiyet hayatlarına" ne ruhsat, ne azimet, ne takva, ne haramları helâl kılıcı, ne de helâlleri haram kılıcı hiçbir pratik sonuç getirmez. Beş vakit namazdan, Cuma ve Bayram namazlarına, zekâta, oruca ve hacca kadar bütün vecibeler her memlekette, diğer sıhhat şartları oluştuğunda geçerli olduğu gibi; içkiden zinaya, domuz etinden faize, kumardan adam öldürmeye bütün haramlar da her ülkede istisnasız haramdır.

Nitekim faizi ve içkiyi haram kılan da, Cuma namazını farz kılan da Kur'ân'dır ve Kur'ân'ın nehyi ve emri mutlaktır, umumîdir, her Müslümanı, her hâli, her yeri ve her ülkeyi kapsar. Kur'ân hiçbir zümreyi bu nehyin ve emrin dışında tutmadığı gibi, dâru'l-harpte bulunan Müslümanları her hangi bir dinî nehyden veya emirden istisna tutucu sahih bir haber ve hadis de gelmemiştir. Hanefîlerden İmam-ı Ebû Yusuf da dâhil Şafi, Malikî ve Hanbelî ulemasına göre haram her yerde haramdır. Müslüman her yerde kendi dîninin îcaplarına uymak ve haramlarına ve helâllerine riâyet etmek

zorundadır.

İmam-ı Azam ve onun talebesi İmam-ı Muhammed de, dâru'l harpte faize cevaz veren bir görüş bulunduğu doğrudur. Onların görüşlerinin mantığı ve sınırı şöyledir: Bir Müslüman dâru'l-harpte gayr-i Müslimden fâiz alsa; onlarda meşru olduğu ve bu durum daru'l harp olan bir ülkede Müslüman lehine bir durum doğurduğu için, bu Müslümanın günah işlediği söylenemez ve bu Müslümana bundan dolayı kendi ülkesinde cezâ verilmez.¹ Fakat diğer ulema onları yalnız bırakıyor. Diğerleri aynı cevazı vermiyor.

Gayr-i Müslime içki satışını da faize benzetebiliriz. Bir kazançtır ve gayr-i Müslimlere göre meşrudur. Fakat bu sadece bir yönüdür. Diğer yönden, bir Müslüman'ın bulunduğu belde insanına â€“gayr-i Müslim de olsaâ€“iyi örnek olması gerektiğini, gayr-i Müslimi bir tüketim elemanı olarak değil, tebliğe kabiliyeti olan bir fert olarak ele aldığımızda cevazla veya ruhsatla değil, azimetle ve takva ile hareket etmemizin ve içki satışı yapmaktan kaçınmamızın daha makbule geçeceği kolaylıkla anlaşılacaktır.

Cuma ve bayram namazları, her yerde kılınabilirler ve İslâmın şeâiri olarak kılındığı her beldeyi aydınlatırlar, feyizlendirirler, nurlandırırılar, taçlandırırılar.

Ebû Hüreyre (ra) anlatır: Cuma meselesini sormak için Bahreyn'den Hz. Ömer'e (ra) mektup yazdık. O da cevaben: “Her nerede olursanız olunuz; Cuma'yı kılınız!” diye yazdı.”²

Zuhrî (ra) anlatmıştır: “Resûlullah (asm) Mus'ab bin Umeyr'i (ra) Medine'ye Kur'ân öğretmek üzere gönderdiğinde, Mus'ab (ra) onlara Cuma namazını kıldırdı. Resûlullah (asm) gelmezden önce, Medine'de ilk Cuma namazını kıldıran Mus'ab (ra) oldu.”³

Resul-i Ekrem Efendimiz (asm) ilk Cuma namazını, hicret esnasında, Beni Salim Yurduna geldiklerinde kıldırılmıştır. Bu vesileyle bu mescide “Cuma Mescidi” denmiştir.

Anlaşıyor ki, dâru'l-harp ve dâru'l-İslâm ayırımına girmeden; Müslümanlar imkân buldukları her yerde Cuma namazı kılmışlar; İslâmın emirlerini yaşamışlar, İslâm'ın yasaklarından kaçınmışlar ve İslâm'ı tebliğ etmişlerdir.

Dipnotlar:

1- Bedâiu's-Sanâî, 9/4378; İbn-i Abidin, 3/249.

2- İbn-i Hacer, Metâlibü'l-Âliye, 1/162.

3- Hâşiyetü'Şelebî Alâ Tebyîni'l-Hakâik, 1/217.